

מזת יקזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

כחה של תפלה בתקף ההסתרה

בפּרשַׁתְנוּ נֶאֱמַרְהָ פְּרַשְׁתַּת הַמְנוּרָה שְׁמַדְלִיקִים אוֹתָהּ מֵעֶרֶב עַד בֶּקֶר וְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן - שְׁחַלְשָׁה דַעְתּוֹ {כַּמּוּבָא בְּפִרְשֵׁי בְהַעֲלֵתָהּ} - נֶצְטָוָה לְהַדְלִיק אֶת הַמְנוּרָה שְׁמֵאִירָה בְּלִילָה הַרְוִמִז לְזַמְנִים שֶׁל קִשֵׁי וְחֹשֶׁה, לְלַמְדֵנוּ שְׂדוּקָא כַּאֲשֶׁר יֵשׁ לְאָדָם קִשְׁיִים וְרוּחַ שְׂפִילָה הוּא זֹכֶה לְאוֹר ה' וְקִרְבָּתוֹ.

וְנִבְיָא כָּאן סְפוּר נִפְלָא עַל זֹג שְׁעִבְרוּ שָׁנִים רַבּוֹת שֶׁל קִשֵׁי, וְדוּקָא בְּזַמְנוֹ שֶׁהִסְתַּרְהָ הַיְתָה גְדוּלָה בְּיִתָּהּ, הֵם זְכוּ לְקִרְבַּת ה' מִיְחַדָּת וְלִישׁוּעָה מֵעַל הַטְּבַע:

הַתְּחַתְּנוּ בְּשַׁנַּת תַּשְׁס"ח הַכַּל הַתְּנַהֵל עַל מֵי מְנוּחֹת, הִיָּה לָנוּ הַכַּל אוֹלָם דְּבַר אֶחָד הָעֵיב עֲלֵינוּ מְאֹד, צַפִּינוּ לִילָד וְאִיג, הַשְּׁנִים חָלְפוּ וּבְבִיַּת שְׁלָנוּ שְׂרַר שְׁקֵט, לֹא הָיוּ יְלָדִים שְׁיַעֲשׂוּ רַעֲשֵׁי, שְׁיַשְׁמְחוּ אֹתָנוּ, עֲשִׂינוּ כֹּל מִיַּי הַשְּׁתַדְּלוּיּוֹת רוּחָנוֹת וְגִשְׁמִיּוֹת, אוֹלָם הַרְגָּשְׁנוּ שֶׁה' מִצְפָּה מֵאֲתָנוּ לְמַשְׁהוּ נֹסֶף וְלֹא יִדְעֵנוּ מֵהוּ.

אָנוּ לֹא מְאֻחָלִים לְאַף אֶחָד לְעַבֵּר אֶת הַנְּסִיּוֹן הַזֶּה, וְה' יַעֲזֹר לְכָל מִי שְׁמַצְפָּה לְזַרַע שֶׁל קְזָמָא,

<< הַמְשַׁךְ בַּעֲמֹד ד

לקח מהפרשה

לחיות את הפנימיות של המשכן בתוך הבית שלנו

לָהֶם נִס'. וּבְבֹאוֹר הַדְּבָר: הַתּוֹרָה אֵינָה חֻכְמָה גְּרִידָא, הַתּוֹרָה מְבִיאָה אֹתָנוּ לְדַבְּרוֹת בַּה' וּבְמַדּוּתָיו, וּבְזַמְנוֹ שְׁכַלֵּל יִשְׂרָאֵל רְאוּ כַּמָּה ה' מְחַבֵּב אֹתָם וְשׁוֹמֵר אֹתָם מִגְּזֵרַת הַקָּוֶן הַרְשָׁע - אֵתָהּ תּוֹרָה שֶׁהֵם קִבְּלוּ כִּבְר בְּזַמְנוֹ מִתַּן תּוֹרָה - הָאִירָה לָהֶם וּקְבֵלָה מִשְׁמַעוֹת אַחֲרַת שֶׁל תּוֹרָה מֵאַהֲבָה.

מִחַמַּת שְׁבֻזְמוֹן שֶׁהָיָה לָהֶם רָגֶשׁ עִמָּק שֶׁל הַפְּרַת הַטּוֹב לְקַב"ה וְהַרְגָּשָׁה מִמְּשִׁית שֶׁל קִרְבַּת ה', הֵם זְכוּ לְקַבֵּל אֶת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה - אֶת הַדְּבָקוֹת בְּבוֹרָא מֵרֵב טוֹב וְחֻסֵּד - וּלְפִיכֶךָ הַמְצוּוֹת שֶׁל פּוּרִים כְּקִרְיַאת הַמְּגִלָּה וּמִתְּנוּת לְאַבְיוֹנִים הַנֶּם מְצוּוֹת שְׁנִצְטוּיָנוּ כְּדוּגְמַתָם כִּבְר בְּקַבְּלַת הַתּוֹרָה, עַל צְדָקָה וְסְפוּר חֻסְדֵי ה' כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר בְּיַצִּיאת מִצְרַיִם.

וְהֵינּוּ שְׁמֻרְדְּכֵי צְוָה עַל מְצוּוֹת שְׁהַרְעִיּוֹן שְׁלָהֶם כִּבְר הָיָה, אֶלָּא שֶׁהוּא הַכְּנִיס בָּהֶם מְתִיקוֹת מִיְחַדָּת, הָיִיתָ שְׂבִאוֹתוֹ זְמַן כָּלִל יִשְׂרָאֵל הַתְּרוֹמְמוֹ וְהַרְגִּישׁוּ אֶת קִרְבַּת ה' אֲלֵיהֶם כֹּל כֶּךָ וְהֵם שְׂרוּ אֶת הַמְּגִלָּה כְּמוֹ הַלֵּל, וּכְדַבְּרֵי <<

פְּרַשְׁתְּנוּ חוֹתַמַּת אֶת מַעֲשֵׂה הַמְּשָׁכָן וְכַלְיוֹ. רַש"י מְבִיא אֶת הַגְּמָרָא בְּשִׁלְהֵי מִסְכַּת בְּרֻכּוֹת שְׁמוּשָׁה צְוָה אֶת בְּצַלְאֵל לְבָנוֹת אֶת כְּלֵי הַמְּשָׁכָן בְּתַחֲלָה וְרַק אַחַר כֶּךָ אֶת הַמְּשָׁכָן, "אָמַר לוֹ בְּצַלְאֵל, מִנְּהַג הָעוֹלָם לְבָנוֹת בֵּית תַּחֲלָה וְאַחַר כֶּךָ לְשִׁים אֶת הַכְּלִים בְּתוֹכוֹ; אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, בְּצַל - א-ל הַיְיִת, בְּוִדְאֵי כֶךָ צְוָה לִי ה'."

כִּבְר הַתְּקִשׁוּ הַמְּפָרְשִׁים בְּזֶה מַדּוּעַ בְּאֵמַת הַפֶּךָ מֹשֶׁה אֶת הַסֵּדֶר שֶׁל בְּנֵי הַמְּשָׁכָן וְכַלְיוֹ? וְעוֹד קִשָּׁה, שֶׁהִלָּא בְּפִרְשַׁת תְּרוּמָה נֶאֱמַר תַּחֲלָה "וְעִשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" וְרַק אַחַר כֶּךָ כְּלֵי הַמְּשָׁכָן, וְאִם כֵּן סֵדֶר הַבְּנִיָּה כֵּן נֶאֱמַרְהָ כְּסֵדֶר? וְעוֹד קִשָּׁה, שֶׁהָיָה לְאֵמַתוֹ שֶׁל דְּבַר הַמְּשָׁכָן הוֹקֵם רַק בְּא' בְּנִיָּסוֹ, וְהַכְּלִים וְהַמְּשָׁכָן הַנְּחוּ מְסִיּוֹם הַכְּנָתָם בְּמָקוֹם מְסִיּוֹם, וְאִם כֵּן מֵה הַיְתָה תְּמִיּהַת בְּצַלְאֵל הִיָּכּוּ יְנִיחוּ אֶת הַכְּלִים?

בְּכַדֵי לְהַבִּין פְּרִשָׁה זֹו כְּרָאוּי נִתְּבוּנוּ בְּמָה שְׁאֲמָרוּ בְּגְמָרָא (שַׁבָּת פח.) שְׁבֻזְמוֹ אַחֲשׁוּרוֹשׁ כָּלִל יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה מֵאַהֲבָה, וּפִרְשׁ רַש"י 'מֵאַהֲבַת ה' שְׁעִשָּׂה

והיסוד זה פנימיות התורה.

אחר כך צותה התורה על השלחו, ללמדנו שנראה את ה' בתוך האכל שאנו אוכלים. כשם שאכילת הכהנים במקדש הייתה עבודת ה', כך כל אחד יכול לעבד את ה' באכילתו על ידי שיחשב על ה' ועל רב טובו שפותח את ידיו ומשביע לכל חי רצון, וכן על הפעולות הנפלאות שנעשים באיברנו בעת שאנו אוכלים.

אחר כך נצטוונו על המנוחה, ואמרו חז"ל: "וכי לאורה הוא צריק, והלא כל מ' שנה שהיו במדבר לא הלכו אלא לאורו? אלא עדות היא לבאי העולם ששכינה שורה בישראל". המנוחה הטהורה נועדה עבורנו שנקח את האור - את השכינה ששורה בישראל - לבית שלנו, ולפיכך החלונות שבמקדש היו משפיעים כלפי חוץ ללמדנו שנקח את האור שבמקדש אלינו, שנדבר בבית מהקב"ה ונאמר: "ילדים יקרים, ה' אוהב אתנו מאד, אנחנו נאמנים לו בכל מצב ובכל זמן". וכן להרגיל בבית להדבק במדותיו של ה' ולעסוק בחסד ובנתינה, וגם בבית פנימה להאיר פנים ולתת הרגשה טובה ונעימה לבני הבית.

ובסדר בנית הארון היה גם ארון פנימי וגם ארון חיצוני, ללמדנו שצריק גם פנימיות וגם חיצוניות, להתנהג בחיצוניות כמו כל ההולכים בדרך ה' וזה מה ששומר על האדם, כדברי חז"ל: 'לעולם ילמד אדם תורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה', ברם, שלא נשאר רק בחיצוניות אלא נשקיע מחשבה של דבקות בה' בתוך המעשים.

יש כאן יסוד עצום לבנית הבית היהודי כמקום להשראת השכינה: התכלית של הכל - להגיע לקרבת ה' - ובכל מעשה להכניס את הדעת והמחשבה שקדמה למעשה. כשם שבבריאת העולם נאמר 'אסתכל באוריתא וברא עלמא', כך 'ציורא דמשפנא כעבדא דמעשה בראשית', ועלינו להכניס דעת בתוך הבית שלנו להתפעל מהמאכלים שאנו אוכלים ולומר: "כמה ה' אוהב אתנו", להתפעל מהמתנות הגדולות, מהמשפחה הנפלאה שה' חנן אתנו, להתפעל מהזכות העצומה להיות יהודים שדבקים בה' ובמצוותיו ועוסקים בתורה; והילדים רואים ממה ההורים מתלהבים וזה מה שעומד להם.

הילדים קולטים את הפנימיות מה באמת חשוב להורים, כענין שאמר רבי יהושע 'שמן שסכתני אמי בנערותי עמדה לי בזקנותי' - השמן מסמל לפנימיות כענין 'שמן בחשאי' והוא נספג עמק עמק לילדים כמאמר העולם תמונה אחת שנה אלה מלים.

חז"ל קריאתה זו הלילה - כל התורה נעשתה שירה של דבקות הבאה מאהבת ה' ומהכרת הטוב עצומה לבוורא שהצילים - ולכן הם קימו משלוח מנות ומתנות לאביונים היות שהתכלית והפנימיות של התורה הם מעשים טובים.

ואנו רואים זאת בחוש שכאשר נעשה לאדם נס או שהוא נושע בדבר שצפה לו זמן רב, הוא מרגיש דבקות מיחדת בה'. ואותה תפלה או מצוה שקיים שנים רבות מקבלים משמעות אחרת.

לפי זה אפשר לבאר מדוע בסדר הדברים נצטוו כלל ישראל על תרומת כלי המשכן לפני המשכן עצמו, כי בעת תכנון בנית המשכן צריק לחשב על הפנימיות שבו, היות שתכלית המשכן אינו בשביל חיצוניות חלילה, אלא לדעת שטמונה בעבודת המקדש, כענין הכלים שלמדו את כלל ישראל דבקות בבורא.

ונתבונן מעט בסדר הכלים כפי שנאמר בפרשת תרומה: התורה פותחת בארון הברית היות שהתורה הנה דעת ה' ועלינו להכניס דעת ה' בכל מעשה שאנו עושים, ואף המעשים צריכים לבוא אחרי הקדמה של התורה, וכענין שבסדר הדברים שמונה התנא באבות, נאמר: 'בן חמש למקרא, בן עשר למשנה, וכן הלאה, ורק אחר כך 'בן שמונה עשרה לחפה', כי לפני שאדם מתחמם עליו ללמד היאך לקיים את המעשים וכיצד להכניס בתוך ביתו דעת ה' בכדי שפיתו יהיה מקום משכן לשכינה, כדברי חז"ל "זכו - שכינה ביניהם".

אחרי ששמו את לוחות הברית בתוך הארון, הניחו עליו את הכפרת שמסמל לקשר הנכון בין איש לאשתו, כדברי הגמרא. ולפיכך אדם לומד בדבוק חברים בכדי להשתלם במדות טובות וכך יוכל להצליח בבנין ביתו.

לפי זה מבאר מדוע נמשלו הדברים שבין משה לבצלאל לבנית בית, שכשם שלפני שאדם בונה בית הוא חשב על תכלית בניתו - בכדי שיהיה לו היכן לגור ולעשות שם את צרכיו - כך בבנית המשכן המחשבה הייתה על התכלית שבו, על הפנימיות של דבקות בה' ובמעשים טובים.

ובפעל המשכן החיצוני קודם לכלים, ללמדנו שצריק להכניס לתוך בית ה' בכדי לספג בו את הקדשה. וכשם שאדם נכנס לבית המדרש בכדי ללמוד בו כי בלי זה הוא לא נתן אל לבו להיות שקוע בעבודת הבורא ובלמוד התורה, אולם שלא נשאר רק בחיצוניות. ולפיכך הלוחות נתנו מאת ה' בלי שום ארון ומכסה, ללמדנו שהתכלית

שנדע את היחודיות שלנו כיהודים, שלא נתערב בגויים.
 ד. כאשר נתבונן, נראה שבזמן אחשוורוש כלל ישראל היו בעמק הגלות, ואכלו מסעדת אחשוורוש, ולא קבלו ממרדכי לפרש מהגויים. ולפיכך באה עליהם כל הגזרה של המן, שעל ידי פן השכילו לפרש מהגויים ולהדבק במרדכי הצדיק ולעשות את דברי אסתר, גם כאשר זה נגד צווי התורה לאכול מצות בליל הסדר.

ללמדנו, שכאשר כלל ישראל לא מכירים בערך של עצמם בכלל, ובערך של חכמי ישראל בפרט, הקב"ה שולח להם גזרות, על מנת שידבקו בו כראוי.

ה. כשם שבמגלת אסתר רק על ידי צרוף כל המקרים << המשך בעמוד ד

א. פורים אפשר לפעל רבות ונצורות ויש הרבה הסתרה ביום זה, ועלינו להיות חכמים ולנצל את ימי הפורים להרבות בתפלות שנובעות מאהבת ה' עצומה ומקרבתו.

ב. פורים נעשה על ידי אתערותא דלתתא - בשונה משאר המועדים, ולפיכך פורים לא יתבטל לעולם כמו שפסק הרמב"ם בשלהי הלכות פורים, כי זה מלמד על הכח של כלל ישראל בכלל ועל כחו של כל אחד בפרט - שביכולתו להתקרב לה' ולראות נסים ונפלאות.

ג. פורים, זה זמן שאנו רואים שהכל כאשר לכל זה מהקב"ה לכה, גם כאשר זה נראה על ידי המן, או על ידי אנשים שונים ומשנים, או מדינות או ממשלות, הקב"ה עומד מאחורי הכל, ומסובב הכל בכדי שנהיה קרובים אליו יותר,

פנינים מזויזרים

לכלותנו והרבה מאחינו בני ישראל נתונים בצרה ובשביה ובמקומות של סכנה, והרבה יהודים נעים ונדים - בכל זאת ה' קרוב אלינו מאד והוא עשה הכל בכדי לקרבו אליו ולהחיש את גאולתנו, ובדאי שלא יטש ה' עמו, ויחד עם ההתחזקות באמונה ובטחון, עלינו להרבות בתפלות על גאולת ישראל ועל הנתונים במצרה.

ולפיכך משנכנס אדר מרבים בשמחה מה שלא מצינו בשאר המועדים כי פורים מגלה לנו על הימים

הרגילים והשגרתיים שה' עמנו מאד ולפיכך אנו קוראים את המגלה בזמן שנראה ש'אפתי עבדי אחשוורוש אנו' כי בפנימיות ה' מנהל הכל ולב מלכים ושרים ביד ה'.

ועל זה אמרו חז"ל 'שכינה למעלה ממטתו של חלה', דוקא בתקף ההסתרה והחלי ה' נמצא, (ולא עוד אלא שכאשר אדם כנוע ה' עמו ביותר) ללמדנו שה' אהב עמו ואצלה! יש טועים לראות את ה' רק בזמן של פחד גדול או בזמן של נסים גלויים, כמו דוד שמגיע מאמר'יקה לחלק דולרים מדי פעם, אולם ה' מגלה לנו ע"י נביאיו "אֲהִיָּה כָּטַל לְיִשְׂרָאֵל" כמו שהטל לא מרגש כשהוא יורד אולם תמיד יש טל, כך ה' קרוב אלינו תמיד ומשגיח עלינו לפרטי פרטים וזו שמחתנו הגדולה.

השבוע נתקבל בשמחה עצומה בעולם היהודי הבשורה המשמחת על הולדת בנו בכורו של ראש הישיבה הגאון רבי צבי קושלבסקי שליט"א שהוא בגיל 88 לארץ ימים ושנים, כאשר הגיע הרב צבי לביתו של פוסק הדור הגר"מ שטרנבוך שליט"א להודות לו על הברכה שברכו לבן זכה, אמר לו הגר"מ שב"ה שהבדילנו מן התועים ואנחנו מתקרבים אליו על ידי הנסים, כי כל גס מלמדינו כמה ה' קרוב אלינו ומשגיח עלינו מרב אהבתו לבניו.

וזה המהות של פורים שאנו קוראים את המגלה ועושים עסק גדול מהנס העצום שה' הציל את כלל ישראל, כי פורים מתגלה שבתוך ההסתרה הגדולה בעמק הגלות ה' קרוב אלינו מאד ומסובב הכל בכדי להצילנו ולגאולנו, ומה שהיה נראה כשגרה ומנהג העולם פדגמט הריגת ושתי ולקיחת אסתר ומעשה בגתן ות'רש שהיו נראים מעשים שאינם קשורים זה לזה, התברר שהכל נעשה בהשגחה נפלאה להצלת כלל ישראל.

וזה מלמד אתנו שה' עם כלל ישראל בכלל ועם כל אחד ואחד בפרט, ולא רק בזמן של נסים אלא גם בימנו בשנת תשפ"ד - בתוך השגרה ובתוך ההסתרה - בתקף המלחמה שאובי ישראל עומדים עלינו בכל מקום

המשך הסיפור מעמוד א'

שיזכה לראות את ישועת ה' בקרוב.

פורים של שנת תש"פ עמד בפתח, כמו כל כלל ישראל התכוננו במלא המרץ לימי הפורים, הכנו משלוחים שונים למכרים, לשכנים, למשפחה, תכננו את סעודות הפורים, היכן נהיה ומתי, ביום, רבות מחשבות בלב איש ועצת ה' היא תקום...

חמשה ימים לפני פורים הרגשתי כאבי ראש חזקים, הם גיפי טפס, הייתי חלש מאד ומרתק למטה. באותו זמן התחילה להתפשט מחלת הקורונה בארץ הקדוש ורפא המשפחה הפנה אותי לבדיקת קורונה, אחרי יומים רפא המשפחה התקשר אלי ואמר: תשב על הכסא פי אני הולך לבשר לך בשורה לא קלה, הבנתי מיד מה פונתו. שאלתי אם יצאנו חיוביים, הוא השיב שכן ושנהיה בקשה...

לא ידענו איך לעכל זאת, ההורים התקשרו אלינו ואנו חששנו לספר להם, בסוף הסוד התגלה וכלם ידעו שאנו חולי קורונה, היינו ממש מהראשונים שחלו, וכל המכרים שלנו דברו על כך. היתה לנו הרגשה קשה מאד, בנוסף לחלשה הגופנית היתה לנו חלשה נפשית.

בתענית אסתר בצהרים הסתפלנו על כל המשלוחים שעמדו על השלחן והבנו שהשנה בקשי נזכה לקים את מצוות הפורים. היינו פלואים בבית, חששנו להביא את המשלוחים שלא להדביק אנשים, וכך התכוננו לעבר את הפורים באוירה של תשעה באב.

בסיעתא דשמיא היתה לי מגלת אסתר בבית, וכך בליל פורים התחזקנו ועמדנו לקרא את המגלה, אמרתי לדעתי שאברך שלש ברכות, והיא אמרה לי תכנו חזק בברכת שהחיינו כי מי יודע אם נוכל עוד לברך ברכה זו.

מרב לחץ ובלבול ששררו באותם ימים היינו בטוחים שאנו ממש בספנת חיים, אחר כך הוספתי ואמרתי: חבל

שנפטר מהעולם הזה מבלי שישאר לנו זכה, שנינו פראנו בבכי, הרגשנו שאין לנו על מי להשען, אף אחד לא יכול לעזור לנו, לא רפאים ולא משפחה, רק הקב"ה שהוא בורא רפואות ומצמיח ישועות יכול להושיע אתנו.

כשגרענו מהבכי אמרתי: תכף נברך את ברכת שעשה נסים לאבותינו; גם בזמן מרדכי ואסתר הכל היה נראה אבוד, וה' ברב רחמיו הפך את כל הגזרה לברכה, ואני בטוח שכשם שה' עשה נסים לאבותינו הוא יעשה גם לנו נסים בזמן הזה, הבה נגש כל אחד לפנה אחרת כמו יצחק ורבקה, נודה לה' על כל הטוב והחיים שנתן לנו עד עכשו, ונבקש ממנו שיתן לנו הלאה חיים וילדים.

אם עד אתו פורים היתה לנו הרגשה של מרמור, באותם רגעים התחלנו להעריך את מתנת החיים והבנו שבפעם היתה לנו כל כך טוב עד עכשו, ובמקום להתמקד בטוב חשבנו רק על מה שחסר.

הודינו והתפללנו מעמק הלב בהרגשה כזו נפלאה של קרבת ה', מה שלא התפללנו כל השנים הרבות מאז החתונה, אחר כך ברכנו את ברכות המגלה בכונה והתחברנו לכל מלה, גם ספור המגלה עם כל הקשויים והנסים, החדיר בנו תקוה ואמונה שה' הטוב יעשה לנו רק טוב.

ערב חנכה של שנת תשפ"א הגיע ובכ"ד פסלו נולד לנו בן בשעה טובה ומצלחת. באותו לילה - ליל ראשון של חנכה, בעת ששהיתי בבית החולים, לצד רעייתי ובני שעתי נולד - שמעתי את ברכת הדלקת הנרות, ומעיני זלגו דמעות של התרגשות ושמחה, דמעות של אמונה ואהבת ה'.

ברכת שהחיינו וברכת שעשה נסים, הזכירו לי את ברכות המגלה של פורים שעבר, שדוקא מתוך הקשי והמצר שחיינו אז, זכינו לישועה הגדלה, ובעקור לקרבת ה' מיחדת - בימים ההם... ובזמן הזה'.

פנינים מתוקים - המשך מעמ' ג

שמתבטלים הקפדות, נעשה אהבה ואחיה בכלל ישראל, ועל כן בפורים אנו מחלקים משלוחי מנות לגלות את אהבה שיש לנו זה לזה.

ז. פורים זה זמן שצריך לשמוח מאד על כל הנסים שהקב"ה עשה לכלל ישראל במשך כל הדורות, ואשר הציילנו מגזרות שמה, ומהשואה האימה, ומהאנקוויזציה ושאר גזרות קשות, ובפרט בדורנו, שכלנו רואים בחוש שהגויים שסביבנו רוצים להרגנו, והקב"ה מצילנו מידם.

התגלתה השגחתו הפרטית של הקב"ה עלינו, כמו כן אצל כל אחד ואחד, רק על ידי צרוף כל הנסים והמאצעות שנעשו עמו, אפשר להבין את השגחת ה' עליו, ועל כן ראוי לכל אחד ואחד לכתב את כל מאצעות חיו, ועל ידי זה לראות את השגחת הקב"ה עליו, ולהתקרב אליו מתוך אהבה.

ו. בפורים אנו מגלים שכל המעשים נעשים בהשגחתו יתברך, וממילא מתבטלים כל הטינות והקפדות שיש לנו על אנשים אחרים מחמת שחשכנו שהם עשו לנו רע, ועתה אנו מגלים שזה מאת ה' ולטובתנו וכיון